

La plaça del Bestiar en un dia de mercat, el 1930 amb els nous automòbils.

amb una acurada descripció analítica, va fer un encertadíssim perfil sociològic de la ciutat: «Per la carretera hi passen totes les processons i totes les revolucions; tots els batejos, tots els casaments i tots els enterraments; a la carretera es donen les males notícies i les bones, si n'hi ha; es comenta tot i es discuteix tot, s'hi murmura i s'hi riu i es plora i s'hi crida. A la carretera, en una paraula, s'hi viu», mentre que per a Dalmau «la carretera és raó i desig, és temor i tristesa; és perversa i és bona com el pa»; i Muntanyà considerava que, «la carretera és el lloc on la vida es manifesta amb més puixança».

■ **DELS CARROS AMB CAVALLS DE FINALS DELS ANYS 20 ALS NOUS AUTOMÒBILS DELS 30.** Totes aquestes opinions serveixen per a constatar la importància comercial i social que va tenir la construcció d'aquest tram de carretera per a la ciutat, ja que representava —entre d'altres moltes coses— la millora del transport a través d'importants vies com era ja la de Barcelona-Vic que es va fer fins a finals dels anys 20 en carros i tartanes, i el posicionament de cara a l'ús, cada dia més present a les carreteres a partir dels anys 30, dels automòbils. Per aquestes dates Granollers, que va tenir el primer auto l'any 1902, comptava amb un parc de 36 cotxes; a final dels 50 se'n comptabilitzaven una cinquantena i el 1960 la xifra arribà als 194, destacant l'existència ja

significativa d'altres tipus de vehicles: 7 tractors, 389 velomotors, 412 motocicletes, 173 camions, 6 òmnibus, 395 carros i 2.240 bicicletes, tot i que encara continuaven funcionant les tartanes, les berlinnes... Els primers problemes de tant trànsit entre la plaça de la Corona i de Perpinyà, van començar a ser regulats semafòricament l'octubre de 1958.

La construcció de la carretera serví també per resituar encara més Granollers dins el mapa comercial de Catalunya i del Vallès Oriental, representat aleshores especialment pel mercat del dijous.

■ **LA CARRETERA SEGONS JORDI BAULIES, JOSEP PLA, JOSEP GARRELL, JOAN GARRIGA, RAMON ROCA...** Més coses encara al voltant de la carretera i la seva transcendència social i comercial. L'historiador **Jordi Baulies** va escriure al llibre *Granollers* el 1965: «Sobre els marges de la carretera i, principalment en el tros de les places del Bestiar o de Can Sinia (oficialment de Maluquer i Salvador) i la de la Corona (of. dels Caiguts), podem dir que hi ha l'aparador de la ciutat. L'animació, la bullícia, el tràfic interior i de pas són constants i d'un bigarrament atípid. (...) La carretera és el signe de vitalitat de la ciutat moderna, la mostra per als forasters del que és Granollers i el centre de les activitats locals».

«Granollers, un carrer llarg amb botigues a banda i banda» com la va definir

l'escriptor **Josep Pla**, és, pel que es pot constatar repassant diverses publicacions locals, això i molt més, segons va escriure en una de les seves gloses publicades al setmanari *Plaça Gran* el 1979 l'escriptor i professor de català **Esteve Sarroca** (Xixu), o tal com va comprovar i explicar perfectament també l'escriptor i impressor **Josep Garrell** al seu article «Granollers, carretera botiguera» publicat a la revista *Unió de Botiguers de Barcelona* el 1982.

L'historiador garriguenc **Joan Garriga** també va dir la seva sobre aquesta qüestió al llibre *Granollers. L'Encant*, editat per l'Ajuntament el 1997 i en el que va escriure sobre el comerç, les botigues i la carretera: «Però si el mercat del dijous i la Fira anual excel·leixen per molts aspectes en el sector, les botigues de Granollers són la base fonamental, estable i emprenedora de l'actual dinamisme que viu el comerç. Com en tants d'altres casos, la carretera que passa pel bell mig de la població i els carrers i les places que l'acaronen o la travessen són les artèries més importants d'un comerç tradicionalment actiu. Anar de botigues a Granollers, passejar per la vorera —comunament la dreta, en direcció a Barcelona—, trepitjar la carretera o els carrers adjacents els caps de setmana, quan la zona de vianants guanya terreny a cotxes i motos, permet al possible comprador entrar, sortir o albirar en distàncies diferents les botigues més o menys plenes, la gamma de productes molt variats, l'esclat de llums, de